

सन २००७-०८ करिता १०० टक्के केंद्र
शासन पुरस्कृत मृद व जलसंधारणाच्या
राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा
सहभाग या योजने अंतर्गत अनुदान
वितरित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
शासन निर्णय क्र. केंपुयो-२००७/प्र.क्र.५५/जल-८
मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२
दिनांक : १९ सप्टेंबर, २००७.

- वाचा :** १) शासन निर्णय ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. जलसं-२००६/प्र.क्र.१२५/जल-८,
दिनांक २१ जुलै, २००६.
२) केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्र.६-६/२००७-एम.एम.-१ दिनांक ८ मे २००७ आणि २४ ऑगस्ट, २००७.
३) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. एसएलएफ-२००६/प्र.क्र.३३/जल-११,
दि.६ जून, २००७.
४) संचालक (मृदसंधारण), पुणे यांचे पत्र क्र.मृदस/केपुयो/०७०८/अनुप्रस्ताव/मृद-१/१५५७/०७,
दिनांक १६ जुलै, २००७ आणि क्र.मृदस/नखोप्र/अनुदान/मृद-२/०७, दि.१६ जुलै, २००७.

प्रस्तावना:-

राज्यातील जमिनी मोठ्या प्रमाणावर धूप होऊन नापिक होऊ लागल्या आहेत. तसेच दिवसेंदिवस मृजलाची पातळी खालावत आहे. भू-संसाधनाचा पुरेपूर वापर होण्याच्या दृष्टीकोनातून मृद व जलसंधारणासाठी पाणलोट क्षेत्र आधारित उपचार पद्धतीचा स्विकार करण्यात आला आहे. मृद व जलसंधारणाचे बिनखर्चाचे / अल्प खर्चाचे उपचार सहज स्विकारणे शक्य आहे. या उपचारांद्वारे वाहून जाणाऱ्या पाण्यापैकी जास्तीतजास्त पाणी जमिनीत मुरविणे शक्य आहे. अशा प्रकारचे बिनखर्चाचे / अल्प खर्चाचे उपचार प्रतिकात्मक स्वरूपात जनतेसमोर उभे रहावेत आणि त्याद्वारे दिसणाऱ्या दृश्य परिणामांमधून इतरांना सदर उपचारांचा स्वतःहून अवलंब करण्यासाठी प्रेरणा मिळावी, या हेतूने केंद्र व राज्य शासनाने सन २००५-०६ च्या आर्थिक वर्षापासून १०० टक्के केंद्र शासन पुरस्कृत मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या योजनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी मान्यता दिली आहे.

१. १०० टक्के केंद्र शासन पुरस्कृत मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या योजनेअंतर्गत १० व्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीमध्ये एकूण १३० गावांमध्ये विहित कार्यक्रमांची अंमलबजावणी करण्यात आलेली आहे. सन २००६-०७ या आर्थिक वर्षासाठी १०० टक्के केंद्र शासन पुरस्कृत मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या योजने अंतर्गत संदर्भाधीन दिनांक २१ जुलै, २००६ च्या शासन निर्णयान्वये एकूण रु.१००.०० लक्ष निधीच्या कार्यक्रमास मान्यता देण्यात आली होती.

३. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दिनांक ८ मे, २००७ च्या पत्रान्वये मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या योजनेसाठी सन २००७-०८ करीता वर्कप्लॅननुसार एकूण रु.१००.०० लक्ष इतक्या निधीच्या कार्यक्रमास मान्यता दिलेली आहे. सन २००७-०८ करीता केंद्र शासनाने दिलेली मान्यता लक्षात घेऊन केंद्र पुरस्कृत मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या योजनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यासंबंधीचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:

सन २००७-०८ च्या आर्थिक वर्षाकरिता १०० टक्के केंद्र शासन पुरस्कृत मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या योजनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी केंद्रीय कृषि मंत्रालयाने दि.८ मे, २००७ च्या पत्रान्वये रु.१००.०० लक्ष (रुपये शंभर लक्ष फक्त) च्या कार्यक्रमास मान्यता दिली असून या प्रकल्पांतर्गत एकूण १०० गावांची निवड करण्याचे उद्दिष्ट असून प्रत्येक गावासाठी एकूण रु.१.०० लक्ष खर्च अपेक्षित आहे. यामध्ये प्रशासन, मानव संसाधन व्यवस्थापन/विकास कार्यक्रम प्रात्यक्षिके इत्यादींचा समावेश आहे.

२. केंद्र शासनाने दिलेल्या मान्यतेच्या अधिन राहून १०० टक्के केंद्र शासन पुरस्कृत मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या कार्यक्रमास राज्य शासनाची प्रशासकीय आणि वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे. चालू आर्थिक वर्षी वर्कप्लॅन अंतर्गत मंजूर झालेल्या निधीनुसार एकूण रु.१.०० कोटी (रुपये एक कोटी फक्त) निधीचा कार्यक्रम मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या योजनेअंतर्गत राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या निधीपैकी रु.५०.०० लक्ष (रुपये पन्नास लक्ष फक्त) इतका निधी वितरित करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

३. उपरोक्त निधी खर्च करण्यास आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आह्वरण व सवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच संबंधित जिल्ह्यांना निधीचे वितरण करण्यासाठी त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. आयुक्त (कृषि) यांनी संबंधित जिल्ह्यांना निधी उपलब्ध करून देताना केंद्र शासनाने मृद व जलसंधारणाच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमांमध्ये शेतकऱ्यांचा सहभाग या योजनेकरीता विहित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना आणि अटी व शर्तीच्या अधीन राहून सदर प्रकल्प/कार्यक्रमासाठी संबंधित जिल्ह्यांना निधीचे वाटप करावे व त्याकरिता आवश्यक मार्गदर्शक सूचना निर्गमित कराव्यात. तसेच या प्रित्यर्थचा भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासन व राज्य शासनास सादर करावा. तसेच यासंबंधीचा मासिक खर्चाचा प्रगती अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास सादर करावा.

४. या प्रित्यर्थचा चालू आर्थिक वर्षातील खर्च सन २००७-०८ च्या अंदाजपत्रकामध्ये खाली नमूद केलेल्या लेखा शिर्षाखाली मंजूर असलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा आणि त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा. हा खर्च करताना विहित केलेल्या कॅशफ्लो (मासिक निधी विवरणपत्र) नुसार हा निधी खर्च करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

"मागणी क्र.एल-७, ४४०२-मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च १०२-मृदसंधारण, १०२ (दोन)पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-राज्य योजनांतर्गत योजना, १०२ (०१) (०२) राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम (१००% केंद्र पुरस्कृत)(४४०२१०३२)५३, मोठी बांधकामे "

५. हा शासन निर्णय केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे संदर्भाधीन पत्र दिनांक ८ मे २००७ तसेच वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ३०२/०७/व्यय-१५, दि.३ ऑगस्ट, २००७ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २००७०९११६५८२३००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रेखा भिडे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे. (५ प्रती)
संचालक (मृदसंधारण), कृषि आयुक्तालय, पुणे-४११ ००१ (३ प्रती)
महालेखापाल -१/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर. (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) (३ प्रती)
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई (३ प्रती)
निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई (३ प्रती)
विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व),
जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी (सर्व),
जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व), (प्रत्येकी ३ प्रती)
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
कृषि व पदुम विभाग (२-अ) मंत्रालय, मुंबई-३२
कार्यासन क्रमांक १९, ३४, जल-११, ग्रा.वि.व ज.सं.विभाग, मंत्रालय, मुंबई
जल-८ (निवडनस्ती) ग्रा.वि.व ज.सं.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.